

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА
„СЪЗДАВАНЕ НА ДОСТЪПНА АРХИТЕКТУРНА СРЕДА И СИГУРНОСТ В
УЧИЛИЩЕ“

1. НЕОБХОДИМОСТ ОТ ПРОГРАМАТА

Съществува нормативна база, необходима за създаване на материална база и условия за интегрирано обучение на децата и учениците с увреждания и специални образователни потребности в системата на предучилищното и училищното образование. Броят на децата и учениците със специални образователни потребности в страната е 18 116 през учебната 2019/2020 година, от тях с физически увреждания са 1043, като общият брой деца и ученици със специални образователни потребности в държавните училища и държавните центрове за специална образователна подкрепа е 4447, от тях с физически увреждания са 291. В съответствие с изискванията на Закона за интеграция на хората с увреждания е необходимо във всяка сграда, използвана за нуждите на образователната система, да бъде изградена достъпна архитектурна среда.

Сигурността на децата, учениците, учителите и помощния персонал в институциите на предучилищното и училищното образование е от изключителна важност. В Закона за предучилищното и училищното образование е разписана отговорността на органите на местно самоуправление да осигуряват и контролират сигурността в образователните институции. Необходимо е да се осигури финансов ресурс за закупуване на технически средства, които в максимална степен да подпомогнат за подобряване цялостната организация на охрана в сградите с учебен процес във връзка със зачестилите случаи на физическа агресия между ученици, родители и ученици, родители и учители, проблемите с наркоразпространението, тютюнопушенето и употребата на алкохол в и около училищата.

- **Срок на Програмата: 15.12.2020 г.**
- **Общ бюджет на програмата – 1 200 000 в т.ч.**
 - **Модул „Създаване на достъпна архитектурна среда“ – 700 000 лв.**
 - **Модул „Сигурност в училище“ – 500 000 лв.**

2. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

2.1. Обща цел – осигуряване на свободен достъп на хора с увреждания и специални образователни потребности до сгради за обществено обслужване, предназначени за образование, чрез изграждане на достъпна архитектурна среда до тях съгласно изискванията

на Закона за интеграция на хората с увреждания и Наредба № 4 от 01.07.2009 г. за проектиране, изпълнение и поддържане на строежите в съответствие с изискванията за достъпна среда за населението, включително за хората с увреждания (Наредба № 4). Гарантиране живота, здравето и сигурността на учениците, учителите и персонала в училищните сгради и прилежащите им части и терени.

2.2. Конкретни (специфични) цели – осигуряване на достъп до държавните училища, специализираните обслужващи звена: регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, Държавния логопедичен център и Националния дворец на децата чрез изграждане на подходяща инфраструктура, изграждане на покрити рампи, изграждане на покривни покрития на вече изградени рампи, монтиране на платформени съоръжения, изграждане на асансьори (при доказана необходимост съгласно чл. 35 , ал. 1, т. 2 от Наредба № 4), адаптиране или изграждане на подходящи санитарни възли на етажите, до които има осигурен достъп за лица с увреждания, и довършителни дейности по маркиране на маршрутите и обозначаване на помещенията, осигуряващи достъпната архитектурна среда.

Осигуряване на ефективен пропускателен режим в сградите, по-добра организация на охрана чрез технически средства и подготвени охранители, по-добра комуникация с правоохранителните органи и ефективен контрол в случай на инциденти чрез възможност за преглед на записите от видеонаблюдение.

3. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Осигуряване на равен достъп на хора с увреждания и специални образователни потребности чрез изграждане на достъпна архитектурна среда, като част от нужната подкрепа за тяхното обучение. Намаляване и свеждане до минимум на инцидентите с учениците, учителите и персонала в сградите и прилежащите им дворове.

4. ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА

4.1. Модул „Създаване на достъпна архитектурна среда“

Модулът ще обхване финансиране на следните видове дейности:

- **ДЕЙНОСТ I:** проектиране и изграждане на покрити рампи и изграждане на покривни покрития на вече изградени рампи;
- **ДЕЙНОСТ II:** адаптиране и изграждане на санитарни възли;
- **ДЕЙНОСТ III:** ремонт на прилежаща инфраструктура;
- **ДЕЙНОСТ IV:** изпълнение на асансьор;

- **ДЕЙНОСТ V:** доставка и монтаж на платформени съоръжения - подземни платформи с вертикално движение за преодоляване на денивелация до 2,50 м и/или подземни платформи с наклонено движение;

- **ДЕЙНОСТ VI:** довършителни дейности по маркиране на маршрутите и обозначаване на помещенията, осигуряващи достъпната архитектурна среда.

Модулът включва: подготовка на техническа документация във фаза технически проект, издаване на разрешения за строеж, изпълнение на строително-монтажни работи (СМР), доставки и монтаж и контрол на строителното изпълнение.

4.2. Модул „Сигурност в училище“

- **ДЕЙНОСТ I** Сигнално-известителна система за охрана на сградата, покриваща рисковите зони, в това число минимум вход, изход и общите части на сградата, паник бутон за връзка с охранителна фирма.

- **ДЕЙНОСТ II** Система, осигуряваща наблюдение и запис чрез изнесено видеонаблюдение в специализиран център на входовете, изходите, общите части на сградата, учебните зали и кабинетите, както и на прилежащите им дворове и/или спортни площадки.

- **ДЕЙНОСТ III** Система за контрол на достъпа:
 - система за регистрация и отчитане контрола на достъп чрез електронни карти;
 - физически бариери за контрол на достъпа (турникети - съобразени с осигуряване на достъпна архитектурна среда за хора с увреждания, брой ученици, учители и персонал).

5. БЕНЕФИЦИЕНТИ

Държавните специализирани и неспециализирани училища, финансирани чрез бюджета на Министерството на образованието и науката (МОН), Министерството на културата (МК) и Министерството на младежта и спорта (ММС), държавните центрове за специална образователна подкрепа и специализираните обслужващи звена: регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, Държавния логопедичен център и Националния дворец на децата, подали заявка по съответния ред. За училищата, предвидени за финансиране по Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 г., да не се допуска дублиране на дейности по двете програми. При кандидатстване по Програмата не се допускат до класиране проектни предложения на второстепенни разпоредители с бюджет, които през предходните години не са използвали по предназначение предоставените им средства по националната програма „Създаване на достъпна архитектурна среда и сигурно училище“.

При кандидатстване по модул „Сигурност в училище“ не се допускат до класиране проектни предложения на второстепенни разпоредители с бюджет, които през предходните две години са получили средства по националната програма „Създаване на достъпна архитектурна среда и сигурно училище“, модул „Сигурност в училище“.

6. ДЕЙНОСТИ ПО ПРОГРАМАТА

6.1. Описание на дейностите по модул „Създаване на достъпна архитектурна среда“:

Всички проектни предложения трябва да съответстват на изискванията на Наредба № 4 от 01.07.2009 г. за проектиране, изпълнение и поддържане на строежите в съответствие с изискванията за достъпна среда за населението, включително за хора с увреждания.

Дейност I Проектиране и изграждане на покрити рампи и изграждане на покривни покрития на вече изградени рампи:

Дейност I. 1. Проектиране и изграждане на покрити рампи

- А) Проектиране и изграждане на покрити рампи;
- Б) Изграждане на покритата рампа при готов проект.

Забележка:

- За рампи с височина до два метра и при липса на изготвен инвестиционен проект следва да се представи становище от правоспособен инженер-конструктор, придружено от необходимите схеми и количествено-стойностна сметка.

- За рампи с височина равна или по-голяма от два метра следва да се представи инвестиционен проект във фаза „Технически проект“ по всички необходими части.

Дейност I. 2. Изграждане на покривни покрития на вече изградени рампи.

На основание чл. 147, ал. 1, т. 5 от ЗУТ не се изисква одобряване на инвестиционен проект, но е необходимо разрешение за строеж, издадено на основание чл. 153, ал. 1 от същия закон; както и конструктивно становище на основание чл. 147, ал. 2.

Дейност II Адаптиране и изграждане на санитарни възли:

1. Адаптиране на санитарни възли при обособяване от съществуващи клетки - не се изисква разрешение за строеж, проект и оценка за съответствие на проекта. Необходимо е представянето на схема на съществуващо разпределение и предложение за разпределение след адаптирането, съобразени с изискванията на чл. 75 – чл. 79 от Наредба № 4 от 01.07.2009 г. и количествено-стойностна сметка (КСС);

2. Проектиране и изграждане на нов санитарен възел. На основание чл. 142 от ЗУТ са необходими инвестиционен проект, количествено-стойностни сметки (КСС) и оценка за съответствие на проекта;

3. Изграждане на нов санитарен възел, при готов инвестиционен проект, количествено-стойностни сметки (КСС) и оценка за съответствие на проекта.

В количествено-стойностната сметка на всяко проектно предложение задължително трябва да присъства следното минимално оборудване:

- Тоалетна чиния за хора с увреждания (моноблок или тоалетна чиния с тоалетно казанче);
- Мивка със смесител за хора с увреждания;
- Подвижна опорна ръкохватка 1 бр. (2 бр. в зависимост от разположението на тоалетната чиния в помещението);
- Неподвижни опорни ръкохватки 2 бр.;
- Паник бутон.

Дейност III Ремонт на прилежаща инфраструктура:

Проектни предложения, придружени от количествено-стойностни сметки (КСС) и схема/скица на имота с предложение за ремонт на прилежаща инфраструктура, както и проект за външна рампа при необходимост за преодоляване на денивелации по терена. Проектните предложения трябва да включват дейности по осигуряване на достъпен маршрут до достъпен вход на сграда или съоръжение.

Дейност IV Изпълнение на асансьор:

1. Проектиране и изграждане. Проектът, на основание чл. 142 от ЗУТ, да съдържа следните части – АС, конструкции, машинно-технологична, електро и др., придружени от количествено-стойностни сметки и оценка за съответствие на проекта.

2. Изграждане по одобрени проекти на основание чл. 142 от ЗУТ по части АС, Конструкции, Машинно–технологична, Електро и др., придружени от количествено-стойностни сметки и оценка за съответствие на проекта.

Дейност V Доставка и монтаж на платформени съоръжения/подемни съоръжения/подемни платформи:

В обхвата на тази дейност се включват доставката и монтажът на подемни платформи с вертикално движение за преодоляване на денивелация до 2,50 м и/или подемни платформи с наклонено движение (движение по наклона на стълбището).

Предложения, придружени от технически параметри, схеми на предлаганото съоръжение, както и количествено-стойностни сметки и конструктивно становище при необходимост за платформи с вертикално движение. При изискване от компетентните органи – проект и оценка за съответствие на проекта.

Дейност VI Маркиране на маршрутите и обозначаване на помещенията, осигуряващи достъпна архитектурна среда:

Дейности по маркиране на маршрути и обозначаване на помещения. Проектните предложения да отговарят на чл. 5, чл. 37а и чл. 38 от Наредба № 4, да бъдат доказани със схеми и да са придружени от количествено-стойностна сметка. Допуска се кандидатстване по тази дейност само след становище от консултант – строителен надзор, удостоверяващо, че изградените елементи на достъпната среда отговарят на изискванията на Наредба № 4.

6.2. Описание на дейностите по модул „Сигурност в училище“

- **ДЕЙНОСТ I** Сигнално-известителна система за охрана на сградата, покриваща рисковите зони, в това число минимум вход, изход и общите части на сградата, паник бутон за връзка с охранителна фирма.
- **ДЕЙНОСТ II** Система, осигуряваща наблюдение и запис чрез изнесено видеонаблюдение в специализиран център на входовете, изходите, общите части на сградата, класните стаи и кабинетите, както и на прилежащите им дворове и/или спортни площадки.
- **ДЕЙНОСТ III** Система за контрол на достъпа:
 - система за регистрация и отчитане контрола на достъп чрез електронни карти;
 - физически бариери за контрол на достъпа (турникети - съобразени с осигуряване на достъпна архитектурна среда за хора с увреждания, брой ученици, учители и персонал).

Дейностите включват: подготовка на техническа документация във фаза проект; доставки и монтаж на техническите средства; пускане в експлоатация и обучение на обслужващия персонал на база приетата организация на охрана и пропускателен режим в съответната образователна институция.

Държавните специализирани и неспециализирани училища, финансирани чрез бюджета на Министерството на образованието и науката (МОН), Министерството на културата (МК) и Министерството на младежта и спорта (ММС), държавните центрове за специална образователна подкрепа и специализираните обслужващи звена: регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, Държавния логопедичен център и Националния дворец на децата, подали заявка по съответния ред, имат право да кандидатстват за всички дейности по модулите.

7. ДОПУСТИМО МАКСИМАЛНО ФИНАНСИРАНЕ

7.1. Модул „Създаване на достъпна архитектурна среда“:

- **ДЕЙНОСТ I. 1.** Проектиране и изграждане на покрити рампи - до 20 000 лв. с ДДС за едно проектно предложение;

-
- **ДЕЙНОСТ I. 2.** Изграждане на покривни покрития на вече изградени рампи – до 4000 лв. с ДДС за едно проектно предложение;
 - **ДЕЙНОСТ II** Адаптиране и изграждане на санитарни възли до 13 000 лв. с ДДС за едно проектно предложение;
 - **ДЕЙНОСТ III** Ремонт на прилежаща инфраструктура до 12 000 лв. с ДДС за едно проектно предложение;
 - **ДЕЙНОСТ IV** Изпълнение на асансьор:
 - до **3 спирки** - до 75 000 лв. с ДДС за едно проектно предложение;
 - за **4 спирки** - до 90 000 лв. с ДДС за едно проектно предложение;
 - за **5 спирки** - до 105 000 лв. с ДДС за едно проектно предложение;
 - **ДЕЙНОСТ V** Доставка и монтаж на платформени съоръжения/подемни платформи с вертикално движение за преодоляване на денивелация до 2,50 м и/или с подемни платформи с наклонено движение до 20 000 лв. с ДДС за едно проектно предложение;
 - **ДЕЙНОСТ VI** Маркиране на маршрутите и обозначаване на помещенията, осигуряващи достъпната архитектурна среда до 2000 лв. с ДДС за едно проектно предложение.

В случай на специфични особености и/или характеристики на сградата и помещенията в нея, се допуска надвишаване на максималните стойности определени по модула.

Разпределението на средствата по модула ще се извърши пропорционално на броя на държавните специализирани и неспециализирани училища, финансирани чрез бюджета на Министерството на образованието и науката (МОН), Министерството на културата (МК) и Министерството на младежта и спорта (ММС), държавните центрове за специална образователна подкрепа и специализираните обслужващи звена: регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, Държавния логопедичен център и Националния дворец на децата, след отделяне на средства в размер на 25 000 лв. за непредвидени СМР, за съпътстващи дейности и такси.

7.2. Модул „Сигурност в училище“

- **ДЕЙНОСТ I** Сигнално-известителна система – до 3500 лв. с ДДС за едно проектно предложение;
- **ДЕЙНОСТ II** Система, осигуряваща наблюдение и запис чрез изнесено видеонаблюдение в специализиран център – до 10 000 лв. с ДДС за едно проектно предложение.

- **ДЕЙНОСТ III** Система за контрол на достъпа – до 14 000 лв. с ДДС за едно проектно предложение.

При кандидатстване по модула не се допускат до класиране проектни предложения, които не са придружени с охранително обследване и приложена организация на охраната и пропускателния режим чрез използване на технически и човешки ресурси.

Максимално допустимото финансиране по видове дейности е определено на база 2 входа/изход, до 9 коридора и до 24 учебни зали и кабинети. В случай че сградата надвишава настоящите параметри, се допускат и предложения с по-високи бюджети, придружени с необходимата обосновка.

Разпределението на средствата по модул „Сигурност в училище“ ще се извърши пропорционално на броя на държавните специализирани и неспециализирани училища, финансирани чрез бюджета на Министерството на образованието и науката (МОН), Министерството на културата (МК) и Министерството на младежта и спорта (ММС), държавните центрове за специална образователна подкрепа и специализираните обслужващи звена: регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, Държавния логопедичен център и Националният дворец на децата.

8. КРИТЕРИИ ЗА КЛАСИРАНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ПРОЕКТНИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ

8.1. Модул „Създаване на достъпна архитектурна среда“

- съответствие с целите на програмата;
- брой интегрирани деца и ученици със специални образователни потребности и особено с физически увреждания;
- подходящ сграден фонд;
- обосновка на предлагания бюджет за изпълнение на предвидените мероприятия в съответствие с целите и обхвата на Програмата, включително предлагани цени.

Всички представени КСС към проектните предложения трябва да отговорят на следните критерии:

- да са с доказани количества на база проект или приложени схеми и изчисления;
- да бъдат остойностени по Справочника за цените в строителството (СЕК), с нанесен съответен шифър.

Кандидати, представили готов инвестиционен проект във фаза технически проект, придружен от подробна количествено-стойностна сметка, както и кандидатстващите само по дейност VI се ползват с предимство при класиране на предложенията.

Не се класират предложения, които не отговарят на Наредба № 4 от 01.07.2009 г. за проектиране, изпълнение и поддържане на строежите в съответствие с изискванията за достъпна среда за населението, включително за хора с увреждания.

8.2. Модул „Сигурност в училище“

- Съответствие с целите на програмата;
- Коректна обосновка на предлагания бюджет за изпълнение на предвидените мероприятия в съответствие с целите и обхвата на програмата, включително предлагани цени;
- Всички представени количествено-стойностни сметки към проектните предложения трябва да са с доказани количества на база проект или приложени схеми и изчисления;
- Не се класират предложения, чиито охранителни обследвания са изготвени от нелицензирани или с изтекъл срок на лиценза фирми съгласно Закона за частната охранителна дейност (ЗЧОД).
- При изпълнението на системата за контрол на достъпа и на други системи – СОТ и видеонаблюдение следва да се спазват изискванията на Наредба № РД 02-20-6 от 19.12.2016 г. за техническите изисквания за физическа сигурност на строежите (ФСЗ), съгласно която образователните институции са от III категория и за тях трябва да бъдат приложени всички елементи на ФЗС.
- При наличие на проектни предложения, чиито общ размер надхвърля бюджета на модул „Сигурност в училище“, класирането става във възходящ ред на получените оценки (най-ниската стойност се класира първа) по формулата:

$$Oy = \frac{\text{Сума}}{\text{Брой ученици}}$$

Oy – оценка на училището, което кандидатства,

Сума – сумата, за която кандидатства училището,

Брой ученици – броя на учениците в училището.

Допълнителни указания към изготвяне на проектните предложения по модул „Сигурност в училище“:

- охранителните обследвания могат да бъдат извършени от фирми, притежаващи лиценз за извършване на дейности по чл. 5, ал. 1, т. 2 от ЗЧОД на територията на цялата страна или на територията на отделни области (чл. 4, ал. 2 от ЗЧОД), както и от държавни служители от МВР (контролни органи) съгласно чл. 41, ал. 2, т. 5 от ЗЧОД.

- приложенията за организация на охраната чрез използване на технически средства и човешки ресурси се изготвя и придружава със схема за разполагане на техническите средства видеонаблюдение и сигнално-охранителна и известителна техника (СОТ) от фирмата, която ще изготви проекта и ще достави и монтира необходимото оборудване.

- системите за сигурност и видеонаблюдение трябва да обезпечават оптимална защита на учениците, учителите и персонала на училището, сградите и прилежащите територии, като не се допуска наличието на непокрити и неосигурени с видеонаблюдение и СОТ зони, в които могат да възникнат нежелани инциденти или нерегламентиран достъп.

Допълнително изискване при изготвяне на проектните предложения по модул „Сигурност в училище“, дейност III: Контрол на достъпа:

- изпълнението на системата за контрол на достъпа (турникети с датчици за регистрация или само датчици за регистрация на входно-изходните врати и вратите на кабинетите) следва да отговаря ли на изискванията на Наредба № 8121з-647/01.10.2014 г. за правилата и нормите за пожарна безопасност при експлоатацията на обектите. Пропускателната способност на турникетите и аварийните вратички в случай на евакуация (широчината на общото светло пространство за преминаване) да не е по-малка от широчината на евакуационните изходи (коридори и врати) и да не препятства преминаването на потока от хора.

9. ПРОЦЕДУРА

9.1. Модул „Създаване на достъпна архитектурна среда“

В 30-дневен срок от изпращането на уведомително писмо за стартиране изпълнението на програмата:

- училищата, държавните центрове за специална образователна подкрепа, финансирани чрез бюджета на МОН и специализираните обслужващи звена, представят проектните си предложения по образец, утвърден от МОН на онлайн платформата на програмата;

- училищата, финансирани чрез бюджета на МК и ММС, представят проектите си предложения при съответния първостепенен разпоредител с бюджет по образец, утвърден от МОН на хартиен носител или в електронен вид, ако са подписани с електронен подпис.

В двуседмичен срок след изтичане срока за получаване на постъпилите предложения, първостепенните разпоредители с бюджет на МК и ММС със заповед назначават комисия за подбор и оценяване на предложенията. Комисиите класират подадените предложения на основание определените критерии и ги предоставят в МОН на хартиен носител или в електронен вид, ако са подписани с електронен подпис.

В 45 (четиридесет и пет) дневен срок от изтичане на срока за подаване на обобщените предложения от първостепенните разпоредители с бюджет на МК и ММС в МОН, на хартиен носител или в електронен вид, ако са подписани с електронен подпис, комисия, назначена от министъра на образованието и науката с участието на представител на Агенцията за хората с увреждания, ги разглежда и класира в съответствие с критериите, определени в програмата и съобразно необходимостта от гореизброените дейности. Комисията изготвя протокол и го представя на министъра на образованието и науката за утвърждаване на проектите предложения, които ще бъдат включени в модул „Създаване на достъпна архитектурна среда” за 2020 година.

9.2. Модул „Сигурност в училище“

В едномесечен срок от публикуването на националната програма „Създаване на достъпна архитектурна среда и сигурност в училище“ на електронната страница на МОН:

Училищата в системата на МОН, държавните извънучилищни педагогически учреждения и центровете за подкрепа на личностното развитие представят проектите си предложения в МОН чрез електронната платформа на националните програми 2020.

Училищата в системата на МК и ММС представят проектите си предложения към съответния финансиращ орган по образец, утвърден от МОН.

В двуседмичен срок след изтичане на срока за получаване на постъпилите проектни предложения финансиращият орган (МК и ММС) със заповед назначава комисия за подбора и оценяването им. Комисиите класират подадените предложения на основание определените критерии и ги предоставят в МОН за одобрение;

В 45 (четиридесет и пет) дневен срок от изтичане срока за подаване на обобщените проектите предложения от първостепенните разпоредители с бюджет (МК и ММС) в МОН, комисия, назначена от министъра на образованието и науката с участието на представители на Министерството на вътрешните работи и на неправителствена организация в областта на охраната и сигурността, ги разглежда и класира в съответствие с

критериите, определени в програмата, и съобразно необходимостта от гореизброените дейности. Комисията изготвя протокол и го представя на министъра на образованието и науката за утвърждаване на проектните предложения, които ще бъдат включени в модул „Сигурност в училище”.

10. ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА И ИНДИКАТИВНИ ПАРАМЕТРИ

10.1. Показатели за изпълнение на програмата

Съотношение между одобрени предложения и осъществени предложения

10.2. Индикативни параметри

10.2.1. Модул „Създаване на достъпна архитектурна среда“

- брой извършени строително-монтажни работи (СМР) – 29;
- брой доставени и монтирани съоръжения – 9.

10.2.2. Модул „Сигурност в училище“

- брой сигнално-известителни системи – 20;
- брой системи, осигуряващи наблюдение и запис чрез изнесено видеонаблюдение в специализиран център – 15;
- брой системи за контрол на достъпа – 15.

11. МОНИТОРИНГ

При реализацията на програмата се осъществяват проверки, анализи, междинни и финални отчети и доклади, базирани на пряката и на обратната връзка между лицата и организациите, имащи отношение към изпълнението на програмата, както и дейности по информация и публичност за популяризиране на резултатите.

12. ДЕМАРКАЦИЯ

Средствата по модула не могат да се използват за дейности, финансирани от фондовете на Европейския съюз и друго национално финансиране.